

კომერციული ბანკის ფასიანი ქაღალდების პორტფოლის რისკის მართვის თავისებურებები

გიორგი ხანთაძე, სტუ-ს ასოცირებული პროფესორი

რეზიუმე

* * * * *

ბანკებს, რომლებიც ფასიანი ქაღალდებით საქმიანობას ეწევიან, უნდა შეეძლოთ ინსტრუმენტების რისკების შეფასება მათ შეძენამდე. ნებისმიერი ოპერაციის განხორციელებამდე, ბანკმა უნდა შეაფასოს ინსტრუმენტი, რათა უზრუნველყოს მის მიერ სხვადასხვა მიზნის, რისკისადმი ამტანობისა და ბანკის პოლიტიკით გათვალისწინებული მითითებების შესრულება.

ბანკებმა მკაფიოდ უნდა განსაზღვრონ თავიანთი მიზნები და დაადგინონ მათი განხორციელებისთვის აუცილებელი ფასიანი ქაღალდების ტიპები. ამ მიზნების საფუძველზე უნდა მოხდეს ცალკეული ინსტრუმენტის შეძენა და ბანკის ფასიანი ქაღალდების პორტფელის, სტრატეგიისა და პროგრამების მუშაობისა და ეფექტურობის პერიოდული შეფასება.

მაღალი ლიკვიდობის დონისა და ბაზარზე მუშაობის მდგრადობის უზრუნველყოფისაკენ მისწრაფებით, კომერციულმა ბანკმა საკუთარი საინვესტიციო სტრატეგიის ერთ-ერთი პრობლემა – ბანკის მენაბრეებისა და მისი აქციების მფლობელების არათავსებადი ინტერესების დაკმაყოფილება უნდა გადაწყვიტოს.

Summary

Portfolio risk management Features of commercial bank bonds'

Banks, which have bonds in their activity should be able to assess risks connected with an instrument while purchasing the bonds. Before conducting any operation bank should assess an instrument, in order to ensure achievement of goals, existence of risk bearing capacity and performance of commands defined by bank policy.

Banks should clearly define their goals and types of bond necessary for implementation the goals. Purchase of some instrument, and periodic assessment of bonds' portfolio, strategy and effectiveness and operation of programs should be conducted based on the goals.

Commercial bank should solve one of the problems - to serve the incompatible interests of bank depositors and shareholders by means of high liquidity levels and aspiration to ensure sustainability of a work on a market.

ბაზარზე მკაცრი კონკურენციის პირობებში კომერციული ბანკის მუშაობის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს მიმართულებას საინვესტიციო სტრატეგიის შემუშავება წარმოადგენს. ბანკების ინვესტიციებს უწოდებენ სახსრებს, რომლებიც შედარებით ხანგრძლივი პერიოდით კერძო და სახელმწიფო ფასიან ქაღალდებშია დაბანდებული.

მაღალი ლიკვიდობის დონისა და ბაზარზე მუშაობის მდგრადობის უზრუნველყოფისაკენ მისწრაფებით, კომერციულმა ბანკმა საკუთარი საინვესტიციო სტრატეგიის ერთ-ერთი პრობლემა – ბანკის მენაბრეებისა და მისი აქციების მფლობელების არათავსებადი ინტერესების დაკმაყოფილება უნდა გადაწყვიტოს.

საინვესტიციო საქმიანობის პრინციპული დებულებებიდან, ასევე, ფასიან ქაღალდებში სახსრების დაბანდების ძირითად ფაქტორებს – შემოსავლიანობას, ლიკვიდობასა და რისკს შორის რეალურად არსებული ურთიერთკავშირისგან გამომდინარე, ნებისმიერი ბანკი ამა თუ იმ სახის საინვესტიციო პოლიტიკას უარესად ან უკეთესად ახორციელებს.

ინვესტიციებთან დაკავშირებული რისკის შემცირების ერთ-ერთი მეთოდია დივერსიფიკაცია. იგი ბანკის პორტფელში მრავალი სახეობის ფასიანი ქაღალდების არსებობას ნიშნავს.

საინვესტიციო სტრატეგიის რეალიზაცია ხორციელდება შემდეგი მეთოდებით:

- კონტროლის (ძირითადად - ფინანსურის) საფუძველზე მართვა, სტაბილური განვითარების უზრუნველსაყოფად;
- ექსტრაპოლაციის საფუძველზე მართვა, როდესაც პერსპექტივაში იგივე ტენდენციები მოსალოდნელი, რაც წინა პერიოდში იყო;
- პრინციპულად ახალი სტრატეგიის შემუშავების საფუძველზე მართვა, როდესაც ბაზარზე განვითარების აბსოლუტურად ახალი ტენდენციები წარმოიშობა;
- მიღებული ოპერატიული გადაწყვეტილებების საფუძველზე მართვა საგანგებო გაუთვალისწინებელი გარემოებებისას.

საინვესტიციო პოლიტიკის შემუშავებისა და მისი რეალიზაციისას მსხვილი კომერციული ბანკები მართვის სტრუქტურაში სპეციალურ საინვესტიციო განყოფილებებს ქმნიან. რამდენად მაღალია აღნიშნული განყოფილებების თანამშრომლების კვალიფიკაცია, იმდენად მაღალია შესრულებადი მუშაობის ხარისხიც.

ბანკის ინვესტიციები შედგება ფასიანი ქაღალდებისაგან, რომელთა მეორად რეზერვში ჩართვა

არ შეიძლება. ისინი, მათი დაფარვის საფეხურიანი ვადების საფუძველზე, მეორადი რეზერვის შევსების ამოცანას წყვეტენ, ამიტომ მათ შეიძლება მეორადი რეზერვის საყრდენი ვუნდოდ.

არსებობს მოსაზრება, რომ ინვესტიციები ორ მიზნისათვის გამოიყენება – შემოსავლების მიღებისა და ლიკვიდობის უზრუნველყოფისათვის. აღნიშნულ მიზნებს შორის დაბალანსება ბანკის ხელმძღვანელობის მხრიდან უდიდეს ძალისხმევას მოითხოვს. ბანკს საინვესტიციო სფეროში და საბანკო ბალანსის ლიკვიდობის საკმარისი დონის უზრუნველყოფისათვის მკაფიო პოლიტიკის შემუშავება მოეთხოვება.

თუ მეორადი რეზერვი, ანაბრების გატანისა და სესხებზე მოთხოვნის გადიდებასთან დაკავშირებით, ამონურულია, მაშინ ბანკის ლიკვიდობის აღსადგენად იგი მოკლე დროის განმავლობაში უნდა შეივსოს. თუ აღნიშნულის შესრულება სახსრების მოზიდვის გზით ვერ ხორციელდება, მაშინ პორტფელიდან ფასიანი ქაღალდების გაყიდვა გახდება აუცილებელი. ასეთი გაყიდვა გახდება საჭირო ფულად ბაზარზე მდგომარეობის გაუარესებისა და კრედიტებზე მაღალი საპროცენტო განაკვეთის პერიოდშიც, როდესაც ფასიანი ქაღალდებზე მოთხოვნა ეცემა. ასეთ სიტუაციაში ბანკმა საკუთარი ფასიანი ქაღალდების რეალიზაცია თავისთვის გარკვეული ზარალით უნდა მოახდინოს, მაგრამ იმის იმედით, რომ აღნიშნულ პერიოდში გაცემული კრედიტების მიხედვით პროცენტები გადაფარავს დაბალი ფასების მიხედვით ფასიანი ქაღალდების გაყიდვიდან მიღებულ ყველა დანაკარგს და ამით რისკის კომპენსაცია მოხდება.

ინვესტიციებს უნდა შემოჰქონდეს შემოსავალი, რომელიც სხვა დანარჩენი დაბანდებებიდან (მათ შორის, საკრედიტოდანაც) მიღებულ შემოსავლებთან იქნება შედარებადი. მაგრამ, მეორე მხრივ, ინვესტიციები, თავისთავად, საბანკო აქტივს წარმოადგენს, რომელიც შეიძლება სწრაფად გარდაიქმნას ნაღდ ფულად.

სახსრებში უეცარი მოულოდნელი მოთხოვნის წარმოშობისას შეიძლება პირველადი რეზერვის ნაწილი იქნეს გამოყენებული და საჭიროების შემთხვევაში მეორადი რეზერვი შემცირდეს. შეიძლება მოთხოვნამდე გაცემული სესხების დაფარვა იქნეს განხორციელებული და ვადაგასული სესხების განახლებაზე ითქვას უარი. საკმაოდ კომპეტენტური ქმედებების შედეგად სესხი ცენტრალური ბანკიდანაც შეიძლება იქნეს აღებული. მაგრამ პირველადი და მეორადი რეზერვების მინიმალური სიდიდისას ნაღდი ფულადი სახსრების მიღების ყველაზე მისაღები ხერხია არსებული საინვესტიციო პორტფელის ნაწილის გაყიდვა.

ბანკის საინვესტიციო პოლიტიკა ლიკვიდურ აქტივებში და ინვესტიციების შემოსავლიანობაში მოთხოვნილებების დაბალანსებულ დაკმაყოფილებაზე უნდა იყოს მიმართული.

ბანკის ხელმძღვანელობამ ინვესტირების ისეთი ძირითადი მახასიათებლები უნდა შეიმუშაოს, რომ-

ლებიც საინვესტიციო განყოფილების/დეპარტამენტისათვის ერთგვარი სამოქმედო გეგმა/სტანდარტი იქნება. ბანკი, როგორც წესი, საკუთარ საქმიანობაში ხელმძღვანელობს:

- არსებული რესურსებით, რომელთა ლიმიტი დირექტორთა საბჭოს მიერ დგინდება;
- წინასწარ დადგენილი შესაძენი ფასიანი ქაღალდების ხარისხის დონით;
- შესაძენი ფასიანი ქაღალდების ვადიანობის ლიმიტით;
- სურვილით დირექტორთა საბჭოს მხრიდან სავაჭრო სპეკულაციური ოპერაციების განხორციელებასთან მიმართებაში.

ბანკის ანალიტიკური განყოფილება ბაზარზე შესაძლო ცვლილებების პროგნოზირებისაკენ მიისწრაფის. ამასთან, გაყიდვის ფასი უფრო მაღალი უნდა იყოს შეძენის ფასზე. სხვაობამ, თავის მხრივ, უნდა გადაფაროს:

- გადასახადის სიდიდე ფასიანი ქაღალდების ოპერაციებზე;
- ბირჟაზე გადახდილი საკომისიოები;
- სხვა დანახარჯები შეძენასთან მიმართებაში.

თუ ფასების ცვლილების პროგნოზი შეძენისა და გაყიდვის ფასებში სხვაობის ხარჯზე დანახარჯების ასეთ გადაფარვას არ მოეწივს, მაშინ ასეთი ინვესტიციები არ უნდა განხორციელდეს.

ბანკის პოლიტიკაში მკაფიოდ უნდა განისაზღვროს ამ ორგანიზაციის რისკისადმი ამტანობა (ტოლერანტობა) და დადგინდეს მისი მზადყოფნა ფასიანი ქაღალდების პორტფელთან დაკავშირებული საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდობის რისკის გასაწევად. ნებადართული ინსტრუმენტებისა და საქმიანობის სახეების განსაზღვრა რისკისადმი ამტანობის (ტოლერანტობის) დადგენის მნიშვნელოვან საშუალებას წარმოადგენს. განაცხადში მკაფიოდ უნდა იყოს განსაზღვრული დასაშვები ინსტრუმენტები, ან მათი სახეობები და ბანკის მიერ ამ ინსტრუმენტების შესაძლო გამოყენების მიზეზები. განაცხადში ასევე უნდა იყოს დადგენილი გამოყენებული ინსტრუმენტებისა და პორტფელებისათვის დასაშვები საკრედიტო ხარისხის, საბაზრო რისკისადმი მგრძნობელობისა და ლიკვიდობის მახასიათებლები. მაგალითად, საბაზრო რისკის შემთხვევაში, პოლიტიკა უნდა შეეხოს ფასისადმი მგრძნობელობის დასაშვებ დონეს, ან დაფარვის ვადის ცვალებადობას, ინსტრუმენტისა და პორტფელის მახასიათებლების გათვალისწინებით. ბანკის ფასიანი ქაღალდების პორტფელის ბუნებისა და შესაძლებლობების დონიდან გამომდინარე, ლიმიტები შეიძლება დადგინდეს ბიზნესის ცალკეული სექტორის, პორტფელის, ინსტრუმენტების ტიპისა თუ კონკრეტული ინსტრუმენტებისთვის.

ფასიანი ქაღალდებთან დაკავშირებული საკრედიტო, საბაზრო, ლიკვიდობის, საოპერაციო და სამართლებრივი რისკების მართვის ჯანსაღი სისტემის ძირითადი ელემენტების შეფასებას განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს.

საკრედიტო რისკი

ზოგადი პოლიტიკის თანახმად, ბანკმა არ უნდა შეიძინოს ფასიანი ქაღალდები მანამ, სანამ იგი არ შეაფასებს გამომშვები მხარის ან პარტნიორის კრედიტუნარიანობას და არ დაადგენს, რომ რისკი ბანკის პოლიტიკას შეესაბამება. ზემოაღნიშნულიდან წარმოქმნილი საკრედიტო რისკი, შეძლებისდაგვარად, სრულად უნდა ჩაირთოს მთელი ბანკის საკრედიტო რისკის საერთო პროფილში. საკრედიტო რისკის მართვისას, ბანკებმა ასევე უნდა გაითვალისწინონ ანგარიშსწორებისა და წინასაანგარიშსწორებო საკრედიტო რისკი. წინასაანგარიშსწორებო რისკი არის ზარალის რისკი, რომელიც ოპერაციის მიმდინარეობის დროს პარტნიორის მხრიდან კონტრაქტის ან ხელშეკრულების შეუსრულებლობამ შეიძლება გამოიწვიოს. ფულადი ინსტრუმენტების უმეტესობისთვის, ამ რისკის ხანგრძლივობა შემოიფარგლება ოპერაციაზე შეთანხმების მიღწევის საათებიდან ან დღეებიდან დაწყებული და ანგარიშსწორების განხორციელებამდე. ანგარიშსწორების რისკი არის ზარალის რისკი, როდესაც ბანკი ასრულებს კონტრაქტით გათვალისწინებულ საკუთარ ვალდებულებებს [თანხების ან ფასიანი ქაღალდების ავანსირებით] პარტნიორის მიერ ვალდებულებების დაფარვამდე. ანგარიშსწორების შეუსრულებლობა შეიძლება გამოიწვიოს პარტნიორის გაკოტრებამ, საოპერაციო პრობლემებმა, ბაზარზე ლიკვიდობის შეზღუდვებმა და სხვა ფაქტორებმა. ანგარიშსწორების რისკი წარმოიქმნება იმ დროიდან, როდესაც შეუძლებელი ხდება გამავალი საანგარიშსწორებო ინსტრუქციის ანუღირება შემომავალი ანგარიშსწორების საბოლოო მიღებამდე. რისკი თან ახლავს ნებისმიერ სავაჭრო პროდუქტს.

რისკის ეფექტური მონიტორინგის სისტემა გულისხმობს ლიმიტის დანესებას რისკზე, რომლის განევასაც ორგანიზაცია აპირებს, აგრეთვე, ლიმიტ-დანესებული რისკის მუდმივ მონიტორინგს და ადეკვატურ კონტროლს, რომელიც, დანესებული ლიმიტის გადაჭარბების შემთხვევაში, რისკის შესამცირებელი კომპლექსური ღონისძიებების გატარებას უზრუნველყოფს. სადეპოზიტო დანესებულებებმა, პარტნიორის შერჩევისა და შენარჩუნებისას, მინიმუმ შემდეგი უნდა გაითვალისწინონ:

- ფასიანი ქაღალდების დილერისა და ბანკის შეილობილი საწარმოებისა და ფილიალების მიერ ვალდებულებების შესრულების უნარი, რასაც ადასტურებს მათი კაპიტალის სიძლიერე, ლიკვიდობა და საოპერაციო შედეგები;

- დილერის ზოგადი რეპუტაცია ან ფინანსური სტაბილურობა და მისი სამართლიანი და პატიოსანი ურთიერთობები კლიენტებთან;

- სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების მარეგულირებლებისა და ფასიანი ქაღალდების ინდუსტრიიდან მიღებული ინფორმაცია.

ბანკის საკრედიტო პოლიტიკაში მითითებული უნდა იყოს მის მიერ პორტფელში არსებული თითოეული სახის ფასიანი ქაღალდის ხარისხი და

რაოდენობა. პოლიტიკაში მოცემული უნდა იყოს საკრედიტო რისკის დივერსი ფიკაციისა და კონცენტრაციის ლიმიტები, რომლებიც განსაზღვრავენ კონცენტრაციის ერთ ან დაკავშირებულ ემიტენტსა და პარტნიორზე რომელიმე გეოგრაფიულ გარემოში, ან მსგავს ვალდებულებებზე. პოლიტიკაში ასევე უნდა განიხილებოდეს ისეთი პროცედურები, როგორებიცაა მზარდი მონიტორინგი და ზარალის შემამჩერებელი ლიმიტები, რომლებიც კრედიტის ხარისხის გაუარესებას უკავშირდება.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი არის შესაძლებლობა, რომ საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებები ნეგატიურ გავლენას მოახდენენ ფინანსური ინსტრუმენტის ან პორტფელის ღირებულებაზე, ან მთლიანად ბანკის მდგომარეობაზე. მიუხედავად იმისა, რომ საპროცენტო განაკვეთის რისკი ყველა სახის ფინანსურ ინსტრუმენტში შეიძლება წარმოიქმნას, იგი ყველაზე დამახასიათებელი მაინც სავალო ინსტრუმენტებისთვის არის. ზოგადად, გრძელვადიანი ინსტრუმენტების ღირებულება უფრო მგრძნობიარეა საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებებისადმი, ვიდრე მოკლევადიანი ინსტრუმენტების ღირებულება. სავაჭრო საქმიანობაში რისკი შეიძლება წარმოიქმნას ღია ან არაჰეჯირებული პოზიციებიდან და ერთმანეთის დასახურად შექმნილ პოზიციებს შორის არასრულყოფილი კორელაციიდან. გადაფასების რისკი ხშირად საპროცენტო რისკის ყველაზე აშკარა წყაროს წარმოადგენს, რომელიც ბანკის იმ აქტივებისა და ვალდებულებების მოცულობების შედარების საფუძველზე იზომება, რომელთა გადაფასებაც ერთსა და იმავე პერიოდში ხდება. ერთმანეთის დასახურად შექმნილ პოზიციებს შორის ან ჰეჯირებულ ინსტრუმენტებს შორის არასრულყოფილმა კორელაციამ, საპროცენტო განაკვეთის ცვლილებისას, როგორც საშემოსავლო განაკვეთების მრუდის გასწვრივ, ისე ერთი და იგივე ვადიანობის ან გადაფასების კატეგორიებს შიგნით, შეიძლება საპროცენტო განაკვეთის მნიშვნელოვანი რისკი გამოიწვიოს. შემოსავლის განაკვეთების მრუდის რისკი შეიძლება წარმოიქმნას ისეთ პორტფელებში, რომლებშიც გრძელი და მოკლე პოზიციები კარგად არიან ჰეჯირებული საპროცენტო განაკვეთების საერთო დონის ცვლილების მიმართ, მაგრამ არა საშემოსავლო განაკვეთების მრუდის ფორმის ცვლილების შემთხვევაში, როდესაც სხვადასხვა ვადიანობის საპროცენტო განაკვეთები სხვადასხვა ოდენობით იცვლება. არასრულყოფილი კორელაცია ერთმანეთის დასახურად შექმნილი პოზიციების საპროცენტო განაკვეთებსა და საბაზრო ღირებულებებს შორის, ვადიანობის ან გადაფასების კატეგორიების ჭრილში, ასევე შეიძლება იყოს მნიშვნელოვანი რისკის წყარო.

უცხოური ვალუტის რისკი

უცხოური ვალუტის რისკი არის შესაძლებლობა, რომლის დროსაც საკუთრო განაკვეთის ცვლილებებმა შეიძლება უარყოფითი გავლენა იქონიონ ბანკის ფასიანი ქაღალდების პორტფელზე და აქედან გამომდინარე მის ფინანსურ მდგომარეობაზე. უცხო-

ოური ვალუტის კურსს შეიძლება ძალზე დიდი და მოულოდნელი მერყეობა ახასიათებდეს, როდესაც კურსის ცვალებადობასთან დაკავშირებული რისკის დადგენა და მართვა განსაკუთრებულად რთულდება. მიუხედავად იმისა, რომ ძალზე დიდი მნიშვნელობა აქვს საკურსო განაკვეთის აღიარებას კონკრეტული საბაზრო რისკის მქონე ფაქტორად, უცხოური ვალუტის ინსტრუმენტების ღირებულების დადგენისას აუცილებელია როგორც სპოტ კურსის, ისე საპროცენტო განაკვეთების კარგი ცოდნა. ნებისმიერი ფორვარდული პრემია ან დისკონტი უცხოური ვალუტის ღირებულებაში, ადგილობრივ ვალუტასთან მიმართებაში, უმეტესწილად ამ ქვეყნებში არსებული საპროცენტო განაკვეთების საფუძველზე განისაზღვრება.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის ის საფრთხე რომელიც ექმნება ბანკის ფინანსურ მდგომარეობას საკუთარი ფასიანი ქაღალდების პორტფელის საბირჟო კურსის ნეგატიური ცვლილებების შედეგად, ამ პორტფელის ლიკვიდაციამდე ან დაფარვამდე. საბაზრო რისკი იზომება ცალკეული ინსტრუმენტის, პორტფელის ან მთლიანად ბანკის შემოსავლებზე, ან ეკონომიკურ ღირებულებაზე განაკვეთების, ან ფასების ცვლილებით გამოწვეული ეფექტის შეფასებით. ბანკებმა უნდა მართონ და აკონტროლონ საკუთარი საბაზრო რისკები შემოსავლებისა და ეკონომიკური ღირებულების მეთოდების გამოყენებით. ორი, ყველაზე გავრცელებული საბაზრო რისკის ფაქტორია საპროცენტო განაკვეთი და უცხოური ვალუტის კურსი. ფინანსური ინსტრუმენტისა და ინსტრუმენტთა პორტფელის საბაზრო რისკი შეიძლება იყოს ერთი ან ორივე ფაქტორის ფუნქცია, ამასთან, საბაზრო რისკი, ხშირ შემთხვევაში, შეიძლება მნიშვნელოვნად კომპლექსური იყოს.

ლიკვიდობის რისკი

ფასიანი ქაღალდებით ოპერირებისას ბანკები დადგენენ ორი ტიპის ლიკვიდობის რისკის წინაშე: სპეციფიკურ პროდუქტებთან/ბაზრებთან დაკავშირებული რისკების და მათი საქმიანობის საერთო დაფინანსებასთან დაკავშირებული რისკების. ამ ორიდან პირველი — ბაზრის ლიკვიდობის რისკი, არის რისკი, როდესაც ორგანიზაცია ფინანსური ინსტრუმენტების ბაზრის არასაკმარისი სიღრმისა და არასტაბილურობის გამო ადვილად ვერ გაყიდის ფასიანი ქაღალდებს ან ვერ დახურავს ფასიანი ქაღალდებისგან შექმნილ პოზიციას წინა საბაზრო ან მასთან მიახლოებული ფასით. მეორე, ესაა დაფინანსება-ლიკვიდობის რისკი, ანუ ბანკის მიერ საკუთარი ვალდებულებების ანგარიშსწორების თარიღზე დაუფარაობის რისკი. ვინაიდან ლიკვიდობის რისკის არცერთი ტიპი არ არის დამახასიათებელი მხოლოდ ფასიანი ქაღალდებით ოპერაციებისთვის, მენეჯმენტმა ეს რისკები უფრო გლობალურად, ორგანიზაციის საერთო ლიკვიდობის ფონზე უნდა შეაფასოს. როდესაც ხდება დასაშვები ფასიანი ქაღალდების შერჩევა კონკრეტული მიზნის მისაღწევად, ორ-

განიზაციებმა მხედველობაში უნდა მიიღონ მოცემული ინსტრუმენტების ბაზრის სიდიდე, ინტენსივობა, ლიკვიდობა და ის ეფექტი, რომელიც ამ მახასიათებლებმა შეიძლება იქონიონ მიზნის მიღწევაზე. ზოგიერთი ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ლიკვიდობამ შეიძლება აბსოლუტურად არაშესაფერისი გახადოს ისინი დასახული მიზნების მისაღწევად. გარდა ამისა, ორგანიზაციებმა უნდა გაითვალისწინონ ის ეფექტი, რომელიც საბაზრო რისკმა შეიძლება იქონიოს სხვადასხვა ტიპის ინსტრუმენტების ლიკვიდობაზე. ორგანიზაციის დაფინანსების რისკი კიდევ უფრო მეტ ყურადღებას იმსახურებს, როდესაც მისი არარეალიზებული ზარალი მატერიალური [არსებითი] ხდება. აქედან გამომდინარე, ეს რისკი კაპიტალის ადეკვატურობის შეფასებისას ერთ-ერთი ფაქტორი უნდა იყოს. სუსტი ლიკვიდური პოზიციის მქონე ორგანიზაციები უფრო მეტად დგანან ამ ზარალის აღიარებისა, ბუღალტრული და საზედამხედველო კაპიტალის შემცირების სამიშროების წინაშე.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Adams D.-Banking and Capital Markets.,-College of Law Publ., Printed in Great Britain by Ashford Colour Press, Gosport, Hampshire, 2012.
2. [Scott-Quinn B.](#), - Commercial and Investment Banking and the International Credit and Capital Markets: A Guide to the Global Finance Industry and its Governance Hardcover, ICMA center for Financial Markets, Henley Business School, University of Reading, UK, 2012.
3. ცაავა გ, ხანთაძე გ.-საბანკო საქმე, (სახელმძღვანელო), გამომც. "დანი", 2014.